

Binnen de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de brief van 13 februari 2015, waarbij aan de Kamer is aangeboden het ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling in verband met aanpassing van de regels bij waardeoverdracht (Kamerstuk 32 043 nr. 252).

De voorzitter van de commissie,
Van der Burg

De adjunct-griffier van de commissie,
Klapwijk

Inhoudsopgave

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - 1. Vragen van de leden van de VVD/D66/GroenLinks-fracties
 - 2. Vragen van de leden van de PvdA-fractie
 - 3. Vragen van de leden van de 50PLUS-fractie
- II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris**

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Vragen van de leden van de VVD/D66/GroenLinks-fracties

De leden van de fracties van de VVD-, D66- en GroenLinks-fracties hebben kennisgenomen van het voorliggende ontwerpbesluit. Deze leden zijn tevreden dat middels het amendement-Klaver, Lodders en Van Weyenberg (Kamerstukken II 2014/15, 33 972, nr. 51) de waardeoverdrachtsperiode is omgezet van zes maanden na een baanwissel tot een onbeperkte periode. Dit amendement bevatte een mogelijkheid om door middel van een algemene maatregel van bestuur (AMvB) nadere eisen te stellen. De genoemde leden hebben nog enkele vragen over deze AMvB, die zij de Staatssecretaris hierbij voorleggen.

Klopt het dat de Staatssecretaris heeft gekozen om de datum van indiensttreding te kiezen bij een waardeoverdracht en niet voor de datum van aanvraag? Zo ja, kan de Staatssecretaris aangeven waarom hier voor gekozen is? Dat betekent dat bijvoorbeeld bij een aanvraag vijf jaar na het verlaten van een werkgever er een aanvraag wordt gedaan, maar dat de overdrachtsdatum dan op vijf jaar eerder wordt gebaseerd. De leden van genoemde fracties menen dat dit in de praktijk tot eventuele uitvoeringsproblemen kan leiden, zoals langjarig terugrekenen en gedragseffecten. Kan de Staatssecretaris hier op reageren, zo vragen de genoemde leden. De leden van deze fracties vinden het belangrijk dat ook met de financiële situatie van de werkgever rekening gehouden wordt. Daarom is bij kleine werkgevers een maximum van bijbetaling bij € 15.000 of 10% van de overdrachtswaarde. Ook grote werkgevers kunnen in de problemen komen bij een grote waardeoverdracht. Deze leden vinden het niet goed te verdedigen dat grote werkgevers financiële problemen krijgen door een bijbetaling bij waardeoverdracht. Echter houdt de huidige pensioenwet (art. 72c) daar al rekening mee. Daarin worden grote werkgevers in die situatie beschermd. De hier aan het woord zijnde leden zien dan ook niet direct in waarom de uitbreiding (€ 15.000 en 10%) nu ook voor grote (en dus alle) werkgevers gaat gelden. Kan de Staatssecretaris daar op ingaan, zo vragen de genoemde leden.

2. Vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende ontwerpbesluit. De leden waarderen het amendement-Klaver, Lodders en Van Weyenberg om de termijn van zes maanden voor waardeoverdracht uit de wet te schrappen. Zij hebben echter nog enkele vragen over de aanvullende regels die nu bij waardeoverdracht worden geïntroduceerd.

De leden begrijpen dat er rekening gehouden moet worden met overgangsrecht en calculerend gedrag. Zij kunnen zich vinden in de constructie dat de onbepaalde aanvraagtermijn alleen geldt indien baanwisseling ertoe leidt dat vanaf 1 januari 2015 pensioenaanspraken worden verworven in een nieuwe pensioenregeling.

Klopt het, zo vragen deze leden, dat door voorliggend ontwerpbesluit de waarde die wordt overgedragen wordt gebaseerd op het moment van

baanwissel en niet zoals nu gebaseerd op het moment van het aanvragen van de waardeoverdracht. Zo ja, waarom is hiervoor gekozen?

Deelt de Staatssecretaris de mening van de leden dat het onwenselijk is als deelnemers onbepaald offertes voor waardeoverdracht kunnen aanvragen? Zo ja, is de Staatssecretaris bereid het opvragen van offertes per jaar te maximeren, zo vragen genoemde leden.

Het bevreemdt deze leden dat de tijdelijke beperking van waardeoverdracht bij bijbetalingsproblematiek van meer dan € 15.000,- en meer dan 10% van de overdrachtswaarde ook van toepassing wordt op de overige werkgevers. De leden hadden bij de introductie van de tijdelijke regeling al de nodige twijfels over het nut hiervan. Immers, bij (dreiging van) faillissement is waardeoverdracht al niet mogelijk (artikel 72 Pensioenwet). Het schrappen van de zes-maandentermijn voor waardeoverdracht leidt volgens de leden niet per se tot meer bijbetalingslasten bij werkgevers, omdat werknemers ook in de huidige situatie alle vorige pensioenopbouw kunnen overdragen naar de nieuwe pensioenregeling. Alleen was de periode waarbinnen dit moest gebeuren beperkt. Alleen in die situaties waar de werknemer te laat is geweest met waardeoverdracht én de nieuwe regeling aantrekkelijker is dan de oude, zullen er meer gevallen van waardeoverdracht plaatsvinden. Maar ook in deze situaties is waardeoverdracht nu mogelijk bij een volgende stap in de carrière. De leden zijn van mening dat werkgevers niet te maken krijgen met hogere bijbetalingslasten nu de zes-maandentermijn voor waardeoverdracht geschrapt is.

In hoeverre is de tijdelijke beperking per 1 januari 2013 van het besluit waardeoverdracht eigenlijk nuttig geweest? Hoeveel keer heeft er geen waardeoverdracht plaatsgevonden sinds 1 januari 2013, toen kleine werkgevers niet meer altijd meer hoefden mee te werken aan waardeoverdracht, omdat de bijbetaling meer dan € 15.000,- bedroeg en meer dan 10% van de overdrachtswaarde? Is sinds 1 januari 2013 de urgentie gebleken van de tijdelijke beperking waardeoverdracht voor kleine werkgevers, waar toenmalig Minister SZW zelf ook al de nodige vraagtekens bij plaatste, zo willen deze leden weten.

In hoeverre, zo vragen genoemde leden, werd in de tijdelijke regeling gehouden met de situatie waarin de kleine werkgevers de bijbetalingslasten wel konden voldoen (en niet vielen onder artikel 72 van de Pensioenwet), maar hierdoor in grote financiële problemen zouden kunnen komen. Het in grote financiële problemen raken, staat volgens de leden nergens vermeld in de tijdelijke regeling. Klopt dit, zo informeren zij. Deelt de staatssecretaris de mening van deze leden dat verzekeraars zelf het risico aangaan wat betreft de rekenrente in verzekeringscontracten, en dat zij dus ook de consequenties moeten accepteren als de actuele rente lager ligt dan in het contract is afgesproken? Klopt het dat er sprake is van bijbetalingsproblematiek als er een verzekeraar is betrokken bij de waardeoverdracht, omdat zij een hogere reservering treffen voor de pensioenopbouw dan zij bij waardeoverdracht bereid zijn mee te geven? Waarom zijn verzekeraars niet verplicht om de totale reservering over te dragen als zij een hoger rentepercentage in pensioencontracten zijn overeengekomen? De bijbetalingsproblematiek voor werkgevers kan sterk worden verminderd als verzekeraars de reservering gewoon overdragen. Deelt de Staatssecretaris deze mening? Zo nee, waarom niet?

De genoemde leden vragen waarom de rentetermijnstructuur (rts) van 1 oktober van het voorgaande jaar bij waardeoverdracht gebruikt moet worden. Waarom kan niet de actuele rts gebruikt worden? Zeker nu 1 oktober 2014 nog viel binnen de periode waarin de rente over drie maanden werd gemiddeld, en per 2015 deze drie-maandsmiddeling niet meer geldt, levert dit een vertekend beeld op voor waardeoverdrachten in 2015.

Wanneer, zo vragen deze leden, kan de Tweede Kamer de herziening van de waardeoverdracht tegemoet zien.

3. Vragen van de leden van de 50PLUS-fractie

Het lid van de 50PLUS-fractie heeft met belangstelling kennisgenomen van dit ontwerpbesluit. Het lid van deze fractie constateert dat met dit besluit beperkt uitvoering wordt gegeven aan het mede door hem gesteunde amendement dat de aanleiding vormt voor dit ontwerpbesluit. Het amendement-Klaver, Ladders en van Weyenberg over individuele waardeoverdracht regelt, dat de termijn van zes maanden komt te vervallen waarbinnen een deelnemer een verzoek moet doen om het proces van een bepaalde mogelijkheid van waardeoverdracht in gang te zetten. Het amendement voorziet er tevens in, dat nadere eisen en voorwaarden aan waardeoverdracht kunnen worden geregeld bij of krachtens algemene maatregel van bestuur.

Het lid van deze fractie wijst er op dat dit amendement is ingediend vanuit de gedachte dat waardeoverdracht in veel gevallen een verbetering betreft voor deelnemers en dat het onwenselijk is, dat de mogelijkheden voor waardeoverdracht te veel worden beperkt. In de toelichting bij het amendement wordt vermeld dat pensioendeelnemers te allen tijde over moeten kunnen gaan tot waardeoverdracht «zolang het pensioenfonds niet kampt met een te lage dekkingsgraad». Dit draagt ook bij aan een beter zicht op de ontwikkeling van de waarde van het pensioen voor deelnemers.

Het lid van deze fractie constateert dat in het ontwerpbesluit inderdaad de beperkende termijn voor overdracht van overwaarde van zes maanden komt te vervallen. Tegelijk echter wordt de mogelijkheid om waardeoverdracht te allen tijde te kunnen doen gelijk weer ingeperkt.

Voorwaarde voor overdracht wordt toegestaan, indien baanwisseling ertoe leidt dat vanaf 1 januari 2015 pensioenaanspraken worden verworven in een nieuwe pensioenregeling. De regeling van de beperking van bijbetalingslasten voor de kleine werkgevers per 1 januari 2015, zal bovendien worden uitgebreid naar alle werkgevers.

Het lid van deze fractie is van mening dat deze belangrijke beperkende voorwaarden nog onvoldoende door de Staatssecretaris worden gemotiveerd. Kan dit alsnog gebeuren? Kan nader onderbouwd worden dat uitvoering van het amendement leidt tot een opeenhoping van gevallen van waardeoverdracht en forse liquiditeitsproblemen en wellicht zelfs continuïteitsproblemen, óók bij grote werkgevers? Gevraagd wordt met name aan te tonen, dat continuïteitsproblemen kunnen ontstaan voor grote werkgevers.

Kan in dit verband ingegaan worden op het aantal (verwachte) en gerealiseerde waardeoverdrachten, en de daarmee gemoeide kosten? Hoeveel «achterstallige» waardeoverdrachten zijn er momenteel? Welke bijbetalingen kunnen hiermee gemoeid zijn? Is naar dit alles na 2010 nog onderzoek gedaan, zijn er inmiddels recentere gegevens, zo informeert het genoemde lid.

Ook vraagt dit lid, of grote werkgevers niet reeds voldoende beschermd worden tegen financieel niet haalbare bijbetalingen, via artikel 72c van de Pensioenwet.

Het genoemde lid stelt met de Pensioenfederatie vast, dat dit besluit er toe kan leiden dat deelnemers vanuit een verzekerde regeling geen enkel recht meer hebben op waardeoverdracht. Volgens het lid van deze fractie was dat niet de bedoeling van dit amendement.

Het lid van deze fractie wijst er op, dat de oorzaak van mogelijk hoge noodzakelijke bijbetalingen mede gelegen is in de lage rente van dit moment. De gedaalde rente kan er bij pensioenen in verzekerde regelingen toe leiden, dat de betaalde premies ver onder de economische waarde liggen die een pensioenfonds bij waardeoverdracht nodig heeft. Verzekeraars echter, kunnen bij overdracht naar een pensioenfonds volstaan met overdracht van ingelegde premies. Werkgevers moeten vervolgens het gat opvullen, wat kan leiden tot zeer forse bijbetalingen.

Het lid van deze fractie kan zich voorstellen, dat verzekeraars de economische waarde van de polis bij waardeoverdracht ter beschikking zouden moeten stellen, en niet de ingelegde premie. Wellicht zijn andere oplossingen denkbaar. Maar vooral voor dit deel van de overdrachtsproblematiek zal spoedig een oplossing moeten worden gevonden. Kan de Staatssecretaris dieper op dit vraagstuk ingaan? Welke stappen gaat zij ondernemen, zo vraagt dit lid.

Het genoemde lid vraagt nog aandacht voor mogelijke knelpunten in de uitvoering van de voorgestelde regeling. Dit lid constateert met de Pensioenfederatie, dat de overdrachtsdatum de datum van aanvraag van de waardeoverdracht zou moeten zijn, in plaats van de datum van indiensttreding. In de huidige vorm leidt het wetsvoorstel in de toekomst mogelijk tot aanzienlijke uitvoeringsproblemen, doordat een groot gat kan ontstaan, tussen de indiensttreding en het moment van waardeoverdracht. Graag ontvangt dit lid hierop een reactie.

Tot slot merkt het lid van deze fractie op dat waardeoverdracht een complex vraagstuk is. Zinnige waardeoverdracht tegen niet te hoge kosten staat of valt met goede voorlichting en grondige informatie en kennis bij alle betrokken partijen. Vooral bij werknemers ontbreekt het daar nog al eens aan. Vraag is vaak ook wie voor het advies moet betalen. Is de Staatssecretaris voornemens, bij de voorziene brede aanpassing van de regels voor waardeoverdracht, ook goed te kijken naar het informatie- en communicatie-aspecten van dit pensioenvraagstuk, zo wil het genoemde lid weten.

II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris